

Lina Mickienė
Valstybinio patentų biuro direktoriaus pavaduotoja

**REGIONINIS SEMINARAS TEISĖJAMS DĖL
INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ ĮGYVENDINIMO**

2012 m. rugsėjo 4-5 Trakai

S V E I K I N I M O Ž O D I S

Labas rytas gerbiami seminaro svečiai ir dalyviai,

Valstybinio patentų biuro vardu man labai malonu pasveikinti jus visus, taip gausiai susirinkusius į regioninį seminarą teisėjams apie intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimą. Intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo srityje veikiančių institucijų – tokių kaip policija, muitinė, prokuratūra, bei teismų atstovų, mokymai, organizuojami glaudžiai bendradarbiaujant su Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija, tampa tradiciniais ir Lietuvoje organizuojami jau penktą kartą. Labai džiugu, kad šiais metais seminaras yra išimtinai skirtas teisėjams ir jame dalyvauja 35 Lietuvos teisėjai ir jų padėjėjai iš beveik visų Lietuvos apskrities teismų, Lietuvos apeliacinio teismo ir Aukščiausiojo teismo. Šiandien seminare mes turime ir garbingų svečių – teisėjus iš Estijos, Lenkijos ir Moldavijos, kurie savo šalyse nagrinėja intelektinės nuosavybės ginčus ir yra pasirengę praplėsti savo žinias, pasidalinti savo patirtimi ir problemomis su Lietuvos kolegomis. Manau, kad tokį didelį susidomėjimą šiuo seminaru lėmė ir tai, pranešimus skaitys Lietuvos ir užsienio ekspertai, atstovaujantys valstybės ir privataus verslo interesus, kurie pristatys savo

požiūrį į intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinime kylančias problemas, jų priežastis bei esančius ar galimus jų sprendimų būdus.

Intelektinės nuosavybės produktas yra ypatingas, nes jis net šiuolaikinių technologijų pasaulyje visgi gimsta tik žmogaus galvoje, tai yra jis sukuriamas tik žmogaus protu – ar tai būtų daina, ar išradimas, ar naujas dizainas. Geniali mintis gali būti saugiai užrakinta galvoje, kol jo kūrėjas nuspręs, atskleisti ar neatskleisti savo kūrinį pasauliui. Tačiau kūriniui įgijus realų, objektyvų pavidalą ir atskleidus jį visuomenei, būtent šiuolaikinių technologijų dėka jis gali per kelias sekundes tapti prieinamu kiekvienam iš mūsų, lengvai kopijuojamu ir atgaminamu. Tokiu būdu kūrėjas susiduria su dideliu pavojumi, kad jo laiko, darbo, finansinės investicijos į naują intelektinės nuosavybės produktą neatsipirks, jis už savo darbą negaus materialaus atlygio ir, labai dažnai, kūrybinės moralinės satisfakcijos bei paskatos kurti toliau. Visame pasaulyje, Europos Sąjungos Parlamente ir net Europos Sąjungos teisingumo teisme vyksta didelės diskusijos, kas yra didesnė vertybė – ar žodžio, išraiškos laisvė ir asmens duomenų slaptumas ar kūrybos laisvė ir nuosavybės teisė. Atsakymo vienprasmio nėra, nes yra labai daug skirtingų interesų ir jų pagrindimų, argumentų ir juos pagrindžiančių faktų. Tačiau, manau, viena yra aišku, kad tik valstybė su savo teisiniais instrumentais ir teisine sistema gali surasti ir užtikrins pusiausvyrą tarp intelektinės nuosavybės kūrėjo ir jo produkto naudotojų, tarp siekio gauti teisėtą atlyginimą už sukurtą intelektinį produktą ir visuomenės noro tokiu produktu pasinaudoti. Taip pat labai yra svarbu, kad visuomenė suprastų intelektinės nuosavybės svarbą valstybės vystimuisi, nes tik naujos idėjos veda pažangos ir gerovės link. Tad apie tai, kokios intelektinės nuosavybės teisių vystymo strategijos laikosi Europos Sąjunga, kokia strategija vadovaujasi Lietuva, mes šiandien išgirsime iš mūsų gerbiamų pranešėjų.

Šiandienos renginio organizatorė Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija (WIPO) yra Jungtinių tautų agentūra, kurios pagrindinės funkcijos - intelektinės nuosavybės apsaugos tarptautinės politikos formavimas ir

koordinavimas, pagalba valstybėms kuriant nacionalines sistemas, tarptautinių sutarčių šioje srityje administravimas (apie WIPO tarptautinę veiklą turėsime pranešimą šiame seminare). Pasinaudodama proga noriu priminti, kad šiais metais balandžio 30 d. mes šventėme 20 metų, kai Lietuvos Respublika tapo WIPO nare. 1990 metais Lietuvai atkūrus nepriklausomybę prisijungimas prie šios organizacijos buvo labai svarbus ir savalaikis žingsnis, nes reikėjo skubiai sukurti nepriklausomą intelektinės nuosavybės sistemą, kuri užtikrintų tiek užsienio investuotojų, tiek Lietuvos kūrėjų intelektinę nuosavybę. Per tuos 20 metų Lietuva iš WIPO gavo didelę finansinę, metodinę, teisinę, konsultacinę pagalbą, kuria sėkmingai pasinaudojo kuriant nacionalinę intelektinės nuosavybės sistemą ir ypač kuriant pirmuosius Išradimų, Prekių ženklų, Pramoninio dizaino įstatymus pagal modelinius WIPO įstatymus.

Tačiau kokie bebūtų tobuli sukurti teisės aktai jie neveikia, jeigu visuomenė turi per mažai žinių, kaip jais tinkamai pasinaudoti. Todėl reikia paminėti dar vieną sritį, kurioje Lietuva aktyviai bendradarbiauja su WIPO, tai yra visuomenės švietimas. Šio seminaro metu dalyviai jau tikriausiai susipažino su WIPO leidiniais apie intelektinę nuosavybę, kurie yra išleisti lietuvių kalba finansuojant WIPO. Tai svarbus informacijos apie intelektinės nuosavybės apsaugą šaltinis ypač smulkiam ir vidutiniam verslui, kuris, kaip bebūtų gaila, dažnai atsiduria teismuose ne ieškovo, o atsakovo vaidmenyje.

Todėl šias dvi dienas mes daug diskutuosime apie intelektinės nuosavybės klastojimu mastus ir žalą, apie kovos su klastojimu ir piratavimu priemones ir būdus. Šio seminaro pranešėjai kalbės apie svarbų teismų vaidmenį įgyvendinant intelektinės nuosavybės teises ir ypač apie šių ginčų nagrinėjimo procesinius ypatumus, kuriuos yra labai svarbu žinoti teisėjams, kad galėtų kuo objektyviau ir teisingau išnagrinėti tokio pobūdžio bylas. Gaila, tačiau dėl laiko stokos šiame seminare pagrįdė koncentruosime į civilinį procesą ir nenagrinėsime baudžiamosios atsakomybės už intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus taikymo ypatumų. Tik trumpai noriu

pasakyti, kad Lietuvoje yra numatyta tiek administracinė, tiek baudžiamoji atsakomybė už intelektinės nuosavybės pažeidimus. Kaip rodo Policijos departamento ataskaita, šioje srityje 2011 metų I pusmetį buvo ištirta 81 baudžiamoji byla, iš jų 64 bylos dėl svetimo prekių ženklo naudojimo ir 17 dėl autorių teisių pažeidimų.

Nuo 2004 metų gegužės 1 d. Lietuva yra Europos Sąjungos valstybė narė. Ši narystė Lietuvos verslui atvėrė naujas rinkas, sukūrė dideles galimybes vystimuisi ir plėtrai. Tačiau tuo pačiu ir Lietuvos rinka tapo sudėtinė ES rinkos dalimi, kurioje galioja vieningi rinkos instrumentai tokie kaip Bendrijos prekių ženklas (šiuo metu Lietuvoje galioja apie 800 000), Bendrijos dizainas (galioja daugiau nei 500 000) ar numatantis įsigaliooti ES patentas. Vieninga vidaus rinka, laisvas prekių ir paslaugų judėjimas tapo iššūkiu ne tik verslui, bet ir nacionalinėms teisės sistemoms bei jas įgyvendinančioms institucijoms (patentų tarnyboms, muitinei, policijai, teismams), kurių veikla turi būti suderinta ir veikti sistemiškai, taip užtikrinant vienodas verslo vystymo ir apsaugos sąlygas visoje ES. Apie tai, kaip vystosi ES intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo teisinė bazė, kaip ES teisingumo teismo sprendimai įtakoja nacionalinę teisę ir kokia yra ES teisės taikymo praktikoje specifika ir problematika savo mintimis pasidalins šio seminaro lektoriai ir teisėjai. Pasinaudodama proga noriu atkreipti dėmesį, kad Valstybinis patentų biuras kartu su ES Vidaus rinkos derinimo tarnyba, kuri registruoja Bendrijos prekių ženklus ir dizainą, išleido Lietuvos, tarptautinius ir ES teisės aktų rinkinius, kuriuose lietuvių kalba galite rasti pagrindinius teisės aktus, svarbius ES teisingumo teismo ir Lietuvos aukščiausio teismo sprendimus prekių ženklų ir dizaino srityse. Tai tie 2 stori (raudonas ir geltonas) segtuvai, kuriuos seminaro dalyviai gali pasiimti ir naudoti savo darbe.

Šia savo būsimo seminaro temų apžvalga noriu pasakyti, kad intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo tema yra labai plati, dinamiška ir sudėtinga. Tačiau šiandien čia susirinko savo srities profesionalai, kurie atlieka labai svarbų darbą

sprendžiant intelektinės nuosavybės ginčus. Todėl tikiu ir linkiu, kad šiame seminare gautumėte naujų žinių arba pagilintumėte jau turimas ir, svarbiausia, šias žinias sėkmingai pritaikytumėte savo kasdieniniame darbe. Kviečiu visus aktyviai dalyvauti diskusijose, užduvinti klausimus ar kartu ieškoti atsakymų, taip pat pasidalinti jums rūpimais klausimais ar problemomis tiek su lektorais, tiek su savo bei užsienio kolegomis. Žinau, kad bendromis pastangomis neišspręsimė konkrečios ant jūsu darbo stalo gulinčios intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo bylos, bet bent jau kelią į teisingą sprendimą, manau, padėsime jums rasti.

Ačiū už dėmesį .